

DIREKTIVA VIJEĆA 2011/70/EURATOM**od 19. jula 2011.****o uspostavljanju okvira Zajednice za odgovorno i sigurno zbrinjavanje
istrošenog goriva i radioaktivnog otpada**

VIJEĆE EVROPSKE UNIJE,

Uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Evropske zajednice za atomsku energiju, a posebno njegove članove 31 i 32,

Uzimajući u obzir prijedlog Evropske komisije, sačinjen nakon pribavljanja mišljenja grupe koju je imenovao Naučno-tehnički komitet iz reda naučnih stručnjaka država članica,

Uzimajući u obzir mišljenje Evropskog ekonomsko-socijalnog komiteta¹,

Uzimajući u obzir mišljenje Evropskog parlamenta²,

Budući da:

- (1) Član 2 tačka (b) Ugovora o osnivanju Evropske zajednice za atomsku energiju (u daljem tekstu: Ugovor o Euratomu) predviđa uspostavljanje jedinstvenih sigurnosnih standarda za zaštitu zdravlja zaposlenih i stanovništva.
- (2) Član 30 Ugovora o Euratomu predviđa uspostavljanje osnovnih standarda za zaštitu zdravlja zaposlenih i stanovništva od opasnosti koje potiču od jonizirajućih zračenja.
- (3) Član 37 Ugovora o Euratomu nalaže državama članicama da Komisiji dostave opšte podatke u vezi sa bilo kakvim planom za odlaganje radioaktivnog otpada.
- (4) Direktiva Vijeća 96/29/Euratom³ utvrđuje osnovne sigurnosne standarde za zaštitu zdravlja zaposlenih i stanovništva od opasnosti koje potiču od jonizirajućih zračenja. Navedena direktiva je dopunjena konkretnijim zakonodavstvom.
- (5) Kao što je priznato sudskom praksom Suda Evropske unije, odredbe o zdravlju i sigurnosti iz Poglavlja 3 Ugovora o Euratomu čine povezanu cjelinu i istovremeno daju Komisiji daju ovlaštenja prilično širokog obima u cilju zaštite stanovništva i okoliša od rizika nuklearne kontaminacije⁴.
- (6) Odluka Vijeća 87/600/Euratom od 14. decembra 1987. o mehanizmima Zajednice za ranu razmjenu informacija u slučaju radiološkog vanrednog događaja⁵ utvrdila je okvir za obavještanje i dostavljanje informacija kojeg će države članice koristiti kako bi zaštitile stanovništvo u slučaju radiološkog vanrednog događaja. Direktiva Vijeća 89/618/Euratom od 27. novembra 1989. o obavještanju javnosti o mjerama zdravstvene zaštite koje će se poduzeti i koracima koji će se poduzeti u slučaju radiološkog vanrednog događaja⁶ odredila je

¹ Mišljenje od 4. maja 2011. (još nije objavljeno u „Službenom listu EU“)

² Mišljenje od 23. juna 2011. (još nije objavljeno u „Službenom listu EU“)

³ „Službeni list EU”, broj L 159, 29.6.1996., str. 1

⁴ C-187/87 (ECR 1988., str. 5013) i C-29/99 (ECR 2002., str. I-11221)

⁵ „Službeni list EU”, broj L 371, 30.12.1987., str. 76

⁶ „Službeni list EU”, broj L 357, 7.12.1989., str. 31

obaveze državama članicama da obavještavaju javnost u slučaju radiološkog vanrednog događaja.

- (7) Direktiva Vijeća 2003/122/Euratom⁷ predviđa kontrolu zatvorenih radioaktivnih izvora visoke aktivnosti i izvora nepoznatog vlasnika, uključujući i izvore van upotrebe. U skladu sa Zajedničkom konvencijom o sigurnosti zbrinjavanja istrošenog goriva i sigurnosti zbrinjavanja radioaktivnog otpada (u daljem tekstu: Zajednička konvencija), „Kodeksom ponašanja u oblasti sigurnosti i bezbjednosti radioaktivnih izvora” Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA) i trenutnim praksama u industriji, zatvoreni izvori van upotrebe se mogu ponovo koristiti, reciklirati ili odlagati. Ovo u mnogim slučajevima zahtijeva vraćanje izvora ili vraćanje opreme zajedno s izvorom dobavljaču ili proizvođaču zbog ponovnog testiranja ili prerade.
- (8) Direktiva Evropskog parlamenta i Vijeća 2006/21/EC od 15. marta 2006. o zbrinjavanju otpada iz industrijskih djelatnosti ekstrakcije⁸ obuhvata zbrinjavanje otpada iz industrijskih djelatnosti ekstrakcije koji može biti radioaktivan, ali uz isključivanje onih aspekata koji su specifični za radioaktivnost i s kojima se postupa u skladu sa Ugovorom o Euratomu.
- (9) Direktiva Vijeća 2006/117/Euratom⁹ utvrđuje sistem Evropske zajednice za atomsku energiju (u daljem tekstu: Zajednica) za nadzor i kontrolu prekograničnih pošiljki radioaktivnog otpada i istrošenog goriva. Navedena direktiva je dopunjena Preporukom Komisije 2008/956/Euratom od 4. decembra 2008. godine o kriterijima za izvoz radioaktivnog otpada i istrošenog goriva u države van Zajednice¹⁰.
- (10) Direktiva Vijeća 2009/71/Euratom od 25. juna 2009. o uspostavljanju okvira Zajednice za nuklearnu sigurnost nuklearnih objekata¹¹ određuje obaveze državama članicama da uspostave i održavaju državni okvir za nuklearnu sigurnost. Iako se navedena direktiva prvenstveno odnosi na nuklearnu sigurnost nuklearnih objekata, ona navodi da je takođe važno pobrinuti se za sigurno zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada, uključujući i ono koje se nalazi u skladištima ili odlagalištima. Zbog toga ti objekti, koji su obuhvaćeni Direktivom 2009/71/Euratom kao i ovom direktivom, ne trebaju podlijegati nesrazmjernim ili nepotrebnim obavezama, posebno kada je riječ o izvještavanju.
- (11) Direktiva Evropskog parlamenta i Vijeća 2003/35/EC od 26. maja 2003. o omogućavanju učešća javnosti u izradi određenih planova i programa koji se odnose na okoliš¹² primjenjuje se na određene planove i programe iz djelokruga Direktive Evropskog parlamenta i Vijeća 2001/42/EC od 27. juna 2001. o procjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš¹³.
- (12) Preporuka Komisije 2006/851/Euratom od 24. oktobra 2006. o upravljanju finansijskim sredstvima za dekomisioniranje nuklearnih objekata, istrošeno gorivo i radioaktivni otpad¹⁴ fokusira se na adekvatnost finansiranja, njegovu finansijsku

---

⁷ „Službeni list EU”, broj L 346, 31.12.2003., str. 57

⁸ „Službeni list EU”, broj L 102, 11.4.2006., str. 15

⁹ „Službeni list EU”, broj L 337, 5.12.2006., str. 21

¹⁰ „Službeni list EU”, broj L 338, 17.12.2008., str. 69

¹¹ „Službeni list EU”, broj L 172, 2.7.2009., str. 18

¹² „Službeni list EU”, broj L 156, 25.6.2003., str. 17

¹³ „Službeni list EU”, broj L 197, 21.7.2001., str. 30

¹⁴ „Službeni list EU”, broj L 330, 28.11.2006., str. 31

obezbijeđenost i transparentnost u cilju osiguranja da se finansijska sredstva koriste samo za predviđene namjene.

- (13) Na osnovu specifičnih uslova pristupanja Litvanije, Slovačke i Bugarske Evropskoj uniji, kada je bilo potrebno ranije zatvoriti određene nuklearne elektrane, Zajednica učestvuje u prikupljanju finansijskih sredstava i pod određenim uslovima pruža finansijsku podršku raznim projektima dekomisioniranja, uključujući i zbrinjavanje radioaktivnog otpada i istrošenog goriva.
- (14) Zajednička konvencija, potpisana pod okriljem IAEA-e, predstavlja instrument podsticaja čiji je cilj ostvarivanje i održavanje visokog nivo sigurnosti širom svijeta u zbrinjavanju istrošenog goriva i radioaktivnog otpada kroz jačanje državnih mjera i međunarodne saradnje.
- (15) Neke države članice već učestvuju i namjeravaju i dalje učestvovati u programu „Globalna inicijativa za smanjenje” pod vođstvom SAD-a i Rusije, tako da istrošeno gorivo iz istraživačkih reaktora otpremaju u SAD i Rusku Federaciju.
- (16) IAEA je 2006. godine ažurirala strukturu standarda i objavila „Temeljna sigurnosna načela”, čiji su zajednički pokrovitelji bili Zajednica, Agencija za nuklearnu energiju u okviru Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj, i druge međunarodne organizacije. Primjena „Temeljnih sigurnosnih načela” će olakšati upotrebu međunarodnih sigurnosnih standarda i omogućiti veću usklađenost mehanizama različitih država.
- (17) Na poziv Vijeća da se uspostavi Grupa na visokom nivou na nivou EU, kako je navedeno u Zaključcima Vijeća od 8. maja 2007. godine o nuklearnoj sigurnosti i sigurnom zbrinjavanju istrošenog goriva i radioaktivnog otpada, osnovana je Evropska grupa regulatora za nuklearnu sigurnost (ENSREG) na osnovu Odluke Komisije 2007/530/Euratom od 17. jula 2007. godine o osnivanju Evropske grupe visokog nivoa za nuklearnu sigurnost i zbrinjavanje otpada¹⁵ u cilju doprinosa ostvarivanju ciljeva Zajednice u oblasti zbrinjavanja istrošenog goriva i radioaktivnog otpada. Zaključci i preporuke ENSREG-a su odraženi u Rezoluciji Vijeća od 16. decembra 2008. o zbrinjavanju istrošenog goriva i radioaktivnog otpada i u Zaključcima Vijeća od 10. novembra 2009. o izvještaju Evropske grupe regulatora za nuklearnu sigurnost.
- (18) Evropski parlament je 10. maja 2007. godine usvojio Rezoluciju „Ocjena Euratoma – 50 godina evropske politike nuklearne energije”, u kojoj je pozvao na usklađivanje standarda zbrinjavanja radioaktivnog otpada i pozvao Komisiju da preispita relevantne nacрте svojih prijedloga zakonodavstva i podnese novi prijedlog direktive o zbrinjavanju radioaktivnog otpada.
- (19) Iako svaka država članica ima slobodu da sama odredi svoju mješavinu izvora energije, sve one stvaraju radioaktivni otpad u proizvodnji električne energije ili tokom industrijskih, poljoprivrednih, medicinskih i istraživačkih aktivnosti, ili pri dekomisioniranju nuklearnih objekata ili u situacijama sanacije i intervencija.
- (20) Rad nuklearnih reaktora stvara istrošeno gorivo. Svaka država članica ima slobodu da definiše svoju politiku gorivnog ciklusa. Istrošeno gorivo se može smatrati vrijednim resursom koji se može ponovo preraditi ili radioaktivnim otpadom koji je namijenjen za direktno odlaganje. Koja god opcija da se odabere, potrebno je razmotriti odlaganje visokoaktivnog otpada koji je izdvojen kod ponovne prerade ili odlaganje istrošenog goriva koje se smatra otpadom.

---

¹⁵ „Službeni list EU”, broj L 195, 17.7.2007., str. 44

- (21) Radioaktivni otpad, uključujući i istrošeno gorivo koje se smatra otpadom, zahtijeva dugoročnu kontrolu i izolaciju od ljudi i životnog okruženja. Njegova specifična priroda, odnosno to što sadrži radionuklide, zahtijeva mjere u cilju zaštite zdravlja ljudi i okoliša od opasnosti koje potiču od jonizirajućeg zračenja, uključujući odlaganje u odgovarajućim objektima kao krajnjim lokacijama. Skladištenje radioaktivnog otpada, uključujući dugoročno skladištenje, je prelazno rješenje, ali ne i alternativa odlaganju.
- (22) Državni program klasifikacije radioaktivnog otpada treba podržati navedene mjere, uzimajući u potpunosti u obzir specifične vrste i svojstva radioaktivnog otpada.
- (23) Tipični koncept odlaganja za nisko i srednje radioaktivni otpad jeste odlaganje blizu površine tla. Na tehničkom nivou je široko prihvaćeno mišljenje da u ovom trenutku duboko geološko odlaganje predstavlja najsigurniju i najodrživiju mogućnost kao krajnju tačku zbrinjavanja visoko radioaktivnog otpada i istrošenog goriva koje se smatra otpadom. Uz zadržavanje odgovornosti za svoje pojedinačne politike u vezi sa zbrinjavanjem svog istrošenog goriva i nisko, srednje ili visoko radioaktivnog otpada, države članice trebaju uključiti planiranje i primjenu opcija odlaganja u svoje državne politike. Budući da će realizacija i razvoj odlagališta trajati više decenija, u mnogim programima je prepoznata potreba da se ostane fleksibilan i prilagodljiv, naprimjer da bi se uključili novo znanje o uslovima na lokacijama ili mogućí razvoj sistema odlaganja. Aktivnosti koje se provode u okviru „Tehnološke platforme za geološko odlaganje radioaktivnog otpada“ (eng. Implementing Geological Disposal of Radioactive Waste Technology Platform; IGD-TP) mogle bi olakšati pristup stručnom znanju i tehnologiji u tom pogledu. U tu svrhu, preinačavanje odluka i vraćanje otpada iz objekta za smještaj mogu se koristiti kao kriteriji za rad i projekt u cilju usmjeravanja tehničkog razvoja sistema odlaganja. Međutim, ti kriteriji ne trebaju biti zamjena za dobro konstruisano odlagalište koje ima opravdanu osnovu za zatvaranje. Potreban je kompromis jer se zbrinjavanje radioaktivnog otpada i istrošenog goriva zasniva na najmodernijoj nauci i tehnologiji.
- (24) Svaka država članica treba imati moralnu obavezu da izbjegava stavljanje nepotrebnog opterećenja na buduće generacije u pogledu istrošenog goriva i radioaktivnog otpada, uključujući svaki radioaktivni otpad koji se očekuje od dekomisioniranja postojećih nuklearnih objekata. Kroz provođenje ove direktive, države članice će pokazati da su poduzele razumne korake kako bi osigurale da se taj cilj ispuni.
- (25) Krajnja odgovornost država članica za sigurnost zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenog goriva je temeljni princip kojeg je reafirmisala Zajednička konvencija. Taj princip državne odgovornosti, kao i princip primarne odgovornosti vlasnika licence za sigurnost zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenog goriva pod nadzorom njegovog nadležnog regulatornog organa, trebaju biti unaprijeđeni, a uloga i nezavisnost nadležnog regulatornog organa trebaju biti dodatno ojačani ovom direktivom.
- (26) Podrazumijeva se da upotreba radioaktivnih izvora od strane nadležnog regulatornog organa u svrhu obavljanja njegovih regulatornih zadataka ne utiče na njegovu nezavisnost.
- (27) Države članice trebaju osigurati raspoloživost odgovarajućeg finansiranja za zbrinjavanje radioaktivnog otpada i istrošenog goriva.
- (28) Države članice trebaju utvrditi državne programe u cilju osiguranja prenošenja političkih odluka u jasne odredbe radi blagovremenog provođenja svih faza

zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenog goriva od nastanka do odlaganja. Treba biti omogućeno da takvi državni programi budu u obliku jednog referentnog dokumenta ili skupa dokumenata.

- (29) Podrazumijeva se da će se državne mjere za sigurnost zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenog goriva primjenjivati kroz neki oblik pravnog, regulatornog ili organizacionog instrumenta, pri čemu je dati izbor u nadležnosti država članica.
- (30) Različite faze zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenog goriva su međusobno usko povezane. Odluke donesene u jednoj fazi mogu uticati na sljedeću fazu. Zbog toga je potrebno uzeti takve međusobne zavisnosti u obzir pri izradi državnih programa.
- (31) Transparentnost je važna u zbrinjavanju radioaktivnog otpada i istrošenog goriva. Transparentnost treba biti omogućena osiguravanjem efikasnog obavještanja javnosti i mogućnosti učestvovanja svih zainteresovanih strana, uključujući lokalne vlasti i javnost, u procesima donošenja odluka u skladu s državnim i međunarodnim obavezama.
- (32) Saradnja između država članica te saradnja na međunarodnom nivou mogla bi olakšati i ubrzati donošenje odluka kroz pristup stručnom znanju i tehnologiji.
- (33) Neke države članice smatraju da je zajednička upotreba objekata za zbrinjavanje radioaktivnog otpada i istrošenog goriva, uključujući odlagališta, potencijalno korisna, sigurna i rentabilna opcija kada se ona zasniva na sporazumu između datih država članica.
- (34) Dokumentacija o procesu donošenja odluka koja se odnosi na sigurnost treba biti srazmjerna nivoima rizika (gradirani pristup) i treba dati osnovu za odluke u vezi sa zbrinjavanjem radioaktivnog otpada i istrošenog goriva. Ovim se treba omogućiti utvrđivanje područja nesigurnosti na koja treba usmjeriti pažnju pri procjeni sigurnosti. Odluke o sigurnosti se trebaju zasnivati na rezultatima procjene sigurnosti i informacijama o postojanosti i pouzdanosti te procjene te pretpostavki datih u njoj. Zbog toga proces donošenja odluka treba biti zasnovan na skupu argumenata i dokaza kojima se teži dokazati da je ostvaren zahtijevani standard sigurnosti za objekt ili djelatnost u vezi sa zbrinjavanjem radioaktivnog otpada i istrošenog goriva. U konkretnom slučaju odlagališta, ta dokumentacija treba poboljšati razumijevanje onih aspekata koji utiču na sigurnost sistema odlaganja, uključujući prirodne (geološke) i vještačke barijere te očekivani razvoj sistema odlaganja tokom vremena.
- (35) Država članica koja nema istrošeno gorivo, nema neposrednih izgleda da bi ga imala te nema trenutnih ili planiranih aktivnosti u vezi s istrošenim gorivom imala bi nesrazmjernu i nepotrebnu obvezu ako bi morala prenijeti i provoditi odredbe ove direktive u vezi s istrošenim gorivom u svoje državno zakonodavstvo. Zbog toga bi takve države članice trebale biti izuzete od obaveze da prenose i provode odredbe iz ove direktive u vezi s istrošenim gorivom u državno zakonodavstvo sve dok ne odnesu odluku da razvijaju djelatnost koja se odnosi na nuklearno gorivo.
- (36) Međunarodni ugovor između Vlade Republike Slovenije i Vlade Republike Hrvatske o uređenju statusnih i drugih pravnih odnosa u vezi s ulaganjem, iskorištavanjem i dekomisioniranjem Nuklearne elektrane Krško reguliše suvlasništvo nad tom nuklearnom elektranom. Navedeni ugovor predviđa zajedničku odgovornost za zbrinjavanje i odlaganje radioaktivnog otpada i istrošenog goriva. Zbog toga bi trebalo utvrditi izuzetke od određenih odredbi ove direktive da se ne bi sprečavalo puno provođenje tog bilateralnog ugovora.

- (37) Iako priznaje da bi se radiološke i neradiološke opasnosti povezane s istrošenim gorivom i radioaktivnim otpadom trebale uzeti u obzir u državnom okviru, ova direktiva ne obuhvata neradiološke opasnosti, koje su obuhvaćene Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije.
- (38) Održavanje i dalji razvoj kompetencija i vještina u zbrinjavanju radioaktivnog otpada i istrošenog goriva, kao suštinskog elementa osiguranja visokih nivoa sigurnosti, treba se zasnivati na učenju kroz operativno iskustvo.
- (39) Naučna istraživanja i tehnološki razvoj podržani tehničkom saradnjom aktera mogu otvoriti nove mogućnosti za poboljšanje sigurnog zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenog goriva, kao i doprinijeti smanjenju rizika od radiotoksičnosti visoko radioaktivnog otpada.
- (40) Preispitivanja u okviru struke mogu poslužiti kao odlično sredstvo za izgradnju povjerenja u oblasti zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenog goriva u Evropskoj uniji s ciljem razvoja i razmjene iskustava te osiguravanja visokih standarda.

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE 1 DJELOKRUG, DEFINICIJE I OPŠTI PRINCIPI

Član 1. Predmet

1. Ovom direktivom se uspostavlja okvir Zajednice za osiguravanje odgovornog i sigurnog zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenog goriva u cilju izbjegavanja nametanja nepotrebnog opterećenja budućim generacijama.
2. Njome se osigurava da države članice predvide odgovarajuće državne mjere za visok nivo sigurnosti u zbrinjavanju radioaktivnog otpada i istrošenog goriva u cilju zaštite zaposlenih i stanovništva od opasnosti koje potiču od jonizirajućeg zračenja.
3. Njome se osigurava davanje potrebnih javnih informacija i učestvovanje javnosti u vezi sa zbrinjavanjem radioaktivnog otpada i istrošenog goriva, istovremeno poklanjajući dužnu pažnju pitanjima bezbjednosti i vlasničkih informacija.
4. Ne dovodeći u pitanje Direktivu 96/29/Euratom, ova direktiva dopunjava osnovne standarde iz člana 30 Ugovora o Euratomu o sigurnosti istrošenog goriva i radioaktivnog otpada.

Član 2. Djelokrug

1. Ova direktiva se primjenjuje na sve faze:
  - (a) zbrinjavanja istrošenog goriva koje nastaje iz civilnih aktivnosti;
  - (b) zbrinjavanja radioaktivnog otpada, od nastanka do odlaganja, koji nastaje iz civilnih aktivnosti.
2. Ova direktiva se ne primjenjuje na:
  - (a) otpad iz industrijskih djelatnosti ekstrakcije koji može biti radioaktivan i koji spada u djelokrug Direktive 2006/21/EZ;

- (b) dozvoljena ispuštanja.
3. Član 4 stav 4. ove direktive se ne primjenjuje na:
- (a) povrat zatvorenih izvora van upotrebe dobavljaču ili proizvođaču;
  - (b) pošiljke istrošenog goriva iz istraživačkih reaktora u državu koja dobavlja ili proizvodi gorivo za istraživačke reaktore, uzimajući u obzir odgovarajuće međunarodne sporazume;
  - (c) otpad i istrošeno gorivo iz postojeće Nuklearne elektrane Krško, kada je riječ o pošiljkama između Slovenije i Hrvatske.
4. Ova direktiva ne utiče na pravo države članice ili poduzeća iz te države članice da nakon prerade vrati radioaktivni otpad državi porijekla kada se:
- (a) radioaktivni otpad šalje na preradu toj državi članici ili poduzeću; ili
  - (b) drugi materijal šalje toj državi članici ili poduzeću u svrhu dobivanja radioaktivnog otpada.

Ova direktiva ne utiče na pravo države članice ili poduzeća u toj državi članici u koju se istrošeno gorivo otprema na tretman ili ponovnu preradu da u državu njihovog porijekla vrati radioaktivni otpad dobijen postupkom tretmana ili ponovne prerade, ili dogovoreni ekvivalent.

Član 3. Definicije

Za potrebe ove direktive se primjenjuju sljedeće definicije:

- (1) „Zatvaranje” znači okončanje svih postupaka u određenom trenutku nakon smještanja istrošenog goriva ili radioaktivnog otpada u odlagalište, uključujući završne građevinske ili druge radove koji su potrebni da bi se objekt doveo u stanje koje će biti dugoročno sigurno;
- (2) „Nadležni regulatorni organ” znači organ ili sistem organa određeni u državi članici u oblasti regulisanja sigurnog zbrinjavanja istrošenog goriva ili radioaktivnog otpada na način iz člana 6;
- (3) „Odlaganje” znači smještanje istrošenog goriva ili radioaktivnog otpada u objekt bez namjere njihovog ponovnog korištenja;
- (4) „Odlagalište” znači objekt ili postrojenje čija je primarna namjena odlaganje radioaktivnog otpada;
- (5) „Licenca” znači svaki pravni dokument izdat u skladu sa nadležnošću države članice za provođenje bilo koje aktivnosti povezane sa zbrinjavanjem istrošenog goriva ili radioaktivnog otpada, ili za dodjeljivanje odgovornosti za izbor lokacije, projektovanje, izgradnju, komisioniranje, rad, dekomisioniranje ili zatvaranje objekta za zbrinjavanje istrošenog goriva ili objekta za zbrinjavanje radioaktivnog otpada;
- (6) „Vlasnik licence” znači pravno ili fizičko lice koje ima ukupnu odgovornost za sve aktivnosti ili objekte povezane sa zbrinjavanjem istrošenog goriva ili radioaktivnog otpada na način naveden u licenci;

- (7) „Radioaktivni otpad“ znači radioaktivni materijal u gasovitom, tekućem ili čvrstom stanju za koji država članica ili pravno ili fizičko lice čiju odluku država članica prihvata nisu predvidjeli niti razmatraju dalju upotrebu i kojeg je nadležni regulatorni organ regulisao kao radioaktivni otpad u skladu sa zakonskim i regulatornim okvirom te države članice;
- (8) „Zbrinjavanje radioaktivnog otpada“ znači sve aktivnosti koje se odnose na rukovanje, predtretman, tretman, kondicioniranje, skladištenje ili odlaganje radioaktivnog otpada, isključujući njegovo odvoženje s lokacije;
- (9) „Objekt za zbrinjavanje radioaktivnog otpada“ znači objekt ili postrojenje čija je primarna svrha zbrinjavanje radioaktivnog otpada;
- (10) „Ponovna prerada“ znači proces ili postupak čija je svrha izdvojiti fisilne i fertile materijale iz istrošenog goriva za dalju upotrebu;
- (11) „Istrošeno gorivo“ znači nuklearno gorivo koje je ozračeno u jezgru reaktora i trajno uklonjeno iz njega; istrošeno gorivo se može smatrati upotreblijivim resursom koji se može ponovo preraditi ili može biti namijenjeno za odlaganje ako se smatra radioaktivnim otpadom;
- (12) „Zbrinjavanje istrošenog goriva“ znači sve aktivnosti koje se odnose na rukovanje, skladištenje, ponovnu preradu ili odlaganje istrošenog goriva, isključujući njegovo odvoženje s lokacije;
- (13) „Objekt za zbrinjavanje istrošenog goriva“ znači objekt ili postrojenje čija je primarna svrha zbrinjavanje istrošenog goriva;
- (14) „Skladištenje“ znači držanje istrošenog goriva ili radioaktivnog otpada u objektu s namjerom njihovog ponovnog korištenja

Član 4.

Opšti principi

1. Države članice utvrđuju i održavaju državne politike o zbrinjavanju istrošenog goriva i radioaktivnog otpada. Ne dovodeći u pitanje član 2 stav 3., svaka država članica ima krajnju odgovornost za zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada koji su nastali u njoj.
2. Kada se radioaktivni otpad ili istrošeno gorivo šalju na preradu ili ponovnu preradu u državu članicu ili državu van Zajednice, krajnja odgovornost za sigurno i odgovorno odlaganje tih materijala, uključujući otpad koji je nastao kao nusproizvod, ostaje na državi članici ili državi van Zajednice iz koje je radioaktivni materijal otpremljen.
3. Državne politike se zasnivaju na svim sljedećim principima:
  - (a) Nastajanje radioaktivnog otpada se drži na najnižem mogućem nivou koji je razumno izvodljiv, i u smislu aktivnosti i količine, putem odgovarajućih mjera projektovanja i odgovarajućih praksi rada i dekomisioniranja, uključujući recikliranje i ponovnu upotrebu materijala.
  - (b) U obzir se uzima međuzavisnost svih faza nastanka i zbrinjavanja istrošenog goriva i radioaktivnog otpada.
  - (c) Istrošeno gorivo i radioaktivni otpad se zbrinjavaju sigurno, uključujući pasivne sigurnosne mjere na duži rok.

- (d) Mjere se provode u skladu sa gradiranim pristupom.
- (e) Troškove zbrinjavanja istrošenog goriva i radioaktivnog otpada snose oni kod kojih su ti materijali nastali.
- (f) Proces donošenja odluka koji je zasnovan na dokazima i dokumentovan se primjenjuje na sve faze zbrinjavanja istrošenog goriva i radioaktivnog otpada.

4. Radioaktivni otpad se odlaže u državi članici u kojoj je nastao osim ako je u vrijeme njegove otpreme na snagu stupio sporazum između te države članice i druge države članice ili države van Zajednice o upotrebi odlagališta u jednoj od tih država, a kojim se u obzir uzimaju kriteriji utvrđeni od strane Komisije u skladu sa članom 16 stav 2. Direktive 2006/117/Euratom.

Prije otpreme u državu van Zajednice, izvozna država članica obavještava Komisiju o sadržaju takvog sporazuma i poduzima razumne mjere kojima sebi garantuje da:

- (a) je država odredišta sklopila sporazum sa Zajednicom koji obuhvata zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada ili da je strana potpisnica Zajedničke konvencije o sigurnosti zbrinjavanja istrošenog goriva i sigurnosti zbrinjavanja radioaktivnog otpada (u daljem tekstu: Zajednička konvencija);
- (b) država odredišta ima programe za zbrinjavanje i odlaganje radioaktivnog otpada čiji su ciljevi visok nivo sigurnosti ekvivalentan onom koji je utvrđen ovom direktivom; i
- (c) da odlagalište u državi odredišta ima autorizaciju za radioaktivni otpad koji će se otpremiti, da je operativno prije otpremanja te da se njime upravlja u skladu sa zahtjevima navedenim u programu zbrinjavanja i odlaganja radioaktivnog otpada te države odredišta.

POGLAVLJE 2 **OBAVEZE**

Član 5. **Državni okvir**

1. Države članice uspostavljaju i održavaju državni zakonodavni, regulatorni i organizacioni okvir (u daljem: državni okvir) za zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada kojim se dodjeljuje odgovornost i predviđa koordinacija relevantnih nadležnih organa. Državnim okvirom se predviđa sve od sljedeće navedenog:

- (a) državni program provođenja politike zbrinjavanja istrošenog goriva i radioaktivnog otpada;
- (b) državne mjere za sigurnost zbrinjavanja istrošenog goriva i radioaktivnog otpada. Odluka o tome kako se te mjere donose i kojim instrumentima se provode je u nadležnosti država članica;
- (c) sistem licenciranja aktivnosti, objekata ili oboje za zbrinjavanje istrošenog goriva ili radioaktivnog otpada, uključujući zabranu aktivnosti, rada ili oboje za objekte za zbrinjavanje istrošenog goriva ili radioaktivnog otpada bez licence te, po potrebi, propisivanje uslova za dalje upravljanje aktivnostima, objektom, ili oboje;
- (d) sistem odgovarajuće kontrole, sistem upravljanja, regulatorne inspekcije, dokumentaciju i obaveze izvještavanja o aktivnostima, objektima ili oboje za

zbrinjavanje radioaktivnog otpada i istrošenog goriva, uključujući odgovarajuće mjere za period nakon zatvaranja odlagališta;

- (e) mjere prinude, uključujući privremenu obustavu aktivnosti, izmjenu i dopunu, isticanje ili oduzimanje licence, zajedno sa, po potrebi, zahtjevima za alternativna rješenja koja dovode do poboljšane sigurnosti;
- (f) dodjeljivanje odgovornosti tijelima koja su uključena u različite faze zbrinjavanja istrošenog goriva i radioaktivnog otpada; konkretno, u državnom okviru se primarna odgovornost za istrošeno gorivo i radioaktivni otpad daje onima koji su ga generisali ili, u specifičnim okolnostima, vlasniku licence kojem su tu odgovornost dodijelili nadležni organi;
- (g) državni kriteriji za informisanje i učestvovanje javnosti;
- (h) finansijski plan ili planovi za zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada u skladu sa članom 9.

2. Države članice osiguravaju da se državni okvir unapređuje po potrebi, uz uzimanje u obzir operativnih iskustava, saznanja dobijenih u procesu donošenja odluka iz člana 4 stav 3. tačka (f) i razvoja relevantne tehnologije i istraživanja.

Član 6.

Nadležni regulatorni organ

1. Svaka država članica uspostavlja i održava nadležni regulatorni organ u oblasti sigurnog zbrinjavanja istrošenog goriva i radioaktivnog otpada.
2. Države članice osiguravaju da je nadležni regulatorni organ funkcionalno odvojen od svakog drugog tijela ili organizacije koji se bave promocijom ili korištenjem nuklearne energije ili radioaktivnog materijala, uključujući proizvodnju električne energije i primjenu radioizotopa, ili zbrinjavanjem istrošenog goriva i radioaktivnog otpada da bi se osigurala efektivna nezavisnost od neprimjerenog uticaja na njegovu regulatornu funkciju.
3. Države članice osiguravaju da se nadležnom regulatornom organu daju zakonska ovlaštenja te ljudski i finansijski resursi potrebni za ispunjavanje njegovih obaveza u vezi s državnim okvirom iz člana 5 stav 1. tačke (b), (c), (d) i (e).

Član 7.

Vlasnici licence

1. Države članice osiguravaju da primarnu odgovornost za sigurnost objekata i/ili aktivnosti za zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada snosi vlasnik licence. Ta odgovornost nije prenosiva.
2. Države članice osiguravaju da postojeći državni okvir nalaže vlasnicima licence da pod regulatornom kontrolom nadležnog regulatornog organa redovno ocjenjuju, provjeravaju i, koliko je to razumno ostvarivo, unapređuju sigurnost objekata ili aktivnosti za zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada na sistematičan i provjerljiv način. To se postiže putem odgovarajuće ocjene sigurnosti, drugih argumenata i dokaza.
3. Kao dio procesa izdavanja licence za objekt ili aktivnost, dokazivanje sigurnosti obuhvata razvoj i provođenje aktivnosti te razvoj, rad i dekomisioniranje objekta ili zatvaranje odlagališta, kao i fazu perioda nakon zatvaranja odlagališta. Obim dokazivanja sigurnosti je srazmjern složenosti rada i obimu opasnosti povezanih s

radioaktivnim otpadom i istrošenim gorivom te s objektom ili aktivnošću. Proces izdavanja licence mora doprinijeti sigurnosti objekta ili djelatnosti u normalnim operativnim uslovima, predviđenim operativnim pojavama i pretpostavljenim akcidentima za koje je objekt projektovan da ih izdrži. Njime se omogućava zahtijevana garancija sigurnosti u objektu ili u okviru aktivnosti. Moraju postojati mjere za sprečavanje akcidenata i ublažavanje njihovih posljedica, uključujući i provjeru fizičkih barijera i administrativnih procedura vlasnika licence za zaštitu koje bi morale biti neuspješne prije nego što zaposleni i stanovništvo budu znatno zahvaćeni jonizirajućim zračenjem. Takvim pristupom se utvrđuju i smanjuju nesigurnosti.

4. Države članice osiguravaju da državni okvir nalaže vlasnicima licence da uspostave i provode integrisane sisteme upravljanja, uključujući osiguranje kvaliteta, kojima se daje poseban prioritet sigurnosti u ukupnom zbrinjavanju istrošenog goriva i radioaktivnog otpada i koje redovno provjerava nadležni regulatorni organ.

5. Države članice osiguravaju da državni okvir nalaže vlasnicima licence da predvide i održe adekvatne finansijske i ljudske resurse u cilju ispunjavanja njihovih obaveza u pogledu sigurnosti zbrinjavanja istrošenog goriva i radioaktivnog otpada kako je utvrđeno u st. od 1. do 4.

Član 8.

Stručno znanje i vještine

Države članice osiguravaju da državni okvir nalaže svim stranama da izvrše pripreme za edukaciju i obuku njihovih zaposlenih, kao i za istraživačko-razvojne aktivnosti u cilju zadovoljavanja potreba državnog programa zbrinjavanja istrošenog goriva i radioaktivnog otpada da bi stekli, održavali i dalje razvijali potrebno stručno znanje i vještine.

Član 9.

Finansijska sredstva

Države članice osiguravaju da državni okvir nalaže raspoloživost adekvatnih finansijskih sredstava kada ona budu potrebna za provođenje državnih programa iz člana 11, posebno za zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada, pri čemu se posebna pažnja posvećuje odgovornosti onih koji generišu istrošeno gorivo i radioaktivni otpad.

Član 10.

Transparentnost

1. Države članice osiguravaju da potrebne informacije o zbrinjavanju istrošenog goriva i radioaktivnog otpada budu na raspolaganju zaposlenima i stanovništvu. Ova obaveza uključuje osiguravanje da nadležni regulatorni organ daje obavještenja javnosti iz polja njegove nadležnosti. Informacije se stavljaju na raspolaganje javnosti u skladu sa zakonodavstvom države i međunarodnim obavezama, pod uslovom da time nisu ugroženi drugi interesi kao što su, između ostalog, bezbjednost priznata u zakonodavstvu države ili međunarodnim obavezama.

2. Države članice osiguravaju da se javnosti daju neophodne prilike za efektivno učešće u procesu donošenja odluka u pogledu zbrinjavanja istrošenog goriva i radioaktivnog otpada u skladu sa zakonodavstvom države i međunarodnim obavezama.

Član 11.

Državni programi

1. Svaka država članica osigurava provođenje svog državnog programa zbrinjavanja istrošenog goriva i radioaktivnog otpada (u daljem tekstu: državni program), koji

obuhvata sve vrste istrošenoga goriva i radioaktivnog otpada u njenoj nadležnosti i sve faze zbrinjavanja istrošenog goriva i radioaktivnog otpada od nastanka do odlaganja.

2. Svaka država članica redovno preispituje i ažurira svoj državni program, uzimajući po potrebi u obzir tehnički i naučni napredak, kao i preporuke, stečena iskustva i primjere dobre prakse iz preispitivanja u okviru struke.

Član 12.

Sadržaj državnih programa

1. Državni programi utvrđuju način na koji države članice namjeravaju provoditi svoje državne politike iz člana 4 za odgovorno i sigurno zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada s ciljem osiguranja ostvarivanja ciljeva iz ove direktive i uključuju sve od sljedeće navedenog:

- (a) ukupne ciljeve državne politike države članice u vezi sa zbrinjavanjem istrošenog goriva i radioaktivnog otpada;
- (b) značajne faze ili događaje i jasne vremenske okvire za ostvarivanje tih faza ili događaja u svjetlu glavnih ciljeva državnog programa;
- (c) spisak svog istrošenog goriva i radioaktivnog otpada te procjene budućih količina, uključujući one iz dekomisioniranja, uz jasno navođenje lokacija i količina radioaktivnog otpada i istrošenog goriva u skladu s odgovarajućom klasifikacijom radioaktivnog otpada;
- (d) koncepte ili planove i tehnička rješenja za zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada od nastanka do odlaganja;
- (e) koncepte ili planove za period vijeka trajanja odlagališta nakon zatvaranja, uključujući period tokom kojeg se zadržavaju odgovarajuće kontrole te sredstva koja će se primijeniti da bi se dugoročno sačuvalo znanje o datom objektu;
- (f) istraživačko-razvojne i aktivnosti dokazivanja koje su potrebne da bi se provela rješenja za zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada;
- (g) odgovornost za provođenje državnog programa i ključne indikatore učinka u cilju praćenja napretka u pravcu provođenja;
- (h) procjenu troškova državnog programa te podlogu i hipoteze korištene za tu procjenu, što mora uključiti vremenski presjek;
- (i) važeći program ili programe finansiranja;
- (j) politiku ili proces transparentnosti iz člana 10;
- (k) ako ih ima, sporazum(e) o zbrinjavanju istrošenog goriva ili radioaktivnog otpada, uključujući upotrebu odlagališta, zaključen(i) s državom članicom ili državom van Zajednice.

2. Državni program zajedno s državnom politikom može biti sadržan u jednom ili u više dokumenata.

Član 13.

Obavješćavanje

1. Države članice obavješćavaju Komisiju o svojim državnim programima i naknadnim bitnim promjenama.

2. U roku od šest mjeseci od datuma obavještenja Komisija može zatražiti pojašnjenje i/ili izraziti svoje mišljenje o tome da li je sadržaj državnog programa u skladu sa članom 12.
3. Države članice dostavljaju tražena pojašnjenja i/ili obavještavaju Komisiju o izmjeni državnih programa u roku od šest mjeseci od prijema zahtjeva Komisije.
4. Pri odlučivanju o davanju finansijske ili tehničke pomoći Zajednice za objekte ili aktivnosti u vezi sa zbrinjavanjem istrošenog goriva i radioaktivnog otpada, Komisija uzima u obzir pojašnjenja država članica i napredak u vezi s državnim programima.

Član 14. **Izveštavanje**

1. Države članice prvi put podnose izvještaj Komisiji o provođenju ove direktive do 23. avgusta 2015. godine i zatim svake tri godine, pri čemu koriste preispitivanje i izvještavanje u skladu sa Zajedničkom konvencijom.
2. Na osnovu izvještaja država članica, Komisija podnosi sljedeće Evropskom parlamentu i Vijeću:
  - (a) izvještaj o napretku postignutom u provođenju ove direktive; i
  - (b) spisak radioaktivnog otpada i istrošenog goriva na teritoriji Zajednice te buduće perspektive.
3. Države članice periodično i najmanje svakih 10 godina pripremaju samoocjenjivanje svog državnog okvira, nadležnog regulatornog organa, državnog programa i njegovog provođenja te pozivaju na međunarodno stručno preispitivanje svog državnog okvira, nadležnog regulatornog organa i/ili državnog programa sa ciljem osiguranja ostvarivanja visokih sigurnosnih standarda za sigurno zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada. Rezultati svakog stručnog preispitivanja se dostavljaju Komisiji i drugim državama članicama, te se mogu staviti na raspolaganje javnosti ako to nije u suprotnosti sa informacijama o bezbjednosti i vlasničkim informacijama.

POGLAVLJE 3 **ZAVRŠNE ODREDBE**

Član 15. **Transpozicija**

1. Države članice donose važeće zakone, propise i upravne odredbe neophodne za usklađivanje s ovom direktivom do 23. avgusta 2013. godine. One o tome odmah obavještavaju Komisiju.

Kada države članice usvoje te mjere, one moraju sadržavati referencu na ovu direktivu ili se uz njih navodi takva referenca prilikom službene objave. Države članice određuju način navođenja reference.
2. Obaveze transpozicije i provođenja odredbi o istrošenom gorivu iz ove direktive ne primjenjuju se na Kipar, Dansku, Estoniju, Irsku, Latviju, Luksemburg i Maltu sve dok one ne odluče da će započeti s razvojem bilo koje aktivnosti u vezi s nuklearnim gorivom.
3. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredbi zakonodavstva države koje donesu u oblasti na koju se odnosi ova direktiva i sve naknadne izmjene tih odredbi.

4. Države članice prvi put obavještavaju Komisiju o sadržaju svog državnog programa koji obuhvata sve tačke iz člana 12 što je prije moguće, ali najkasnije do 23. avgusta 2015. godine.

Član 16.
Stupanje na snagu

Ova direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Evropske unije“.

Član 17.
Adresati

Ova direktiva je upućena državama članicama.

Sačinjeno u Briselu, 19. jula 2011.

ZA VIJEĆE

Predsjednik
M. SAWICKI